

МОНГОЛ УЛСЫН СҮҮНИЙ САЛБАРЫГ ХӨГЖҮҮЛЭХ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

”Сүүний салбарыг хөгжүүлэх үндэсний зөвлөл”-ийн
удирдах зөвлөлийн дарга Г.Энхбилэг

САЛБАРЫН ТҮҮХЭН ХӨГЖИЛ

Уламжлал

Монголчууд мянга мянган жилийн уламжлалт
цагаан идээний соёлтой ард түмэн

ҮНЭЭНИЙ ТОО

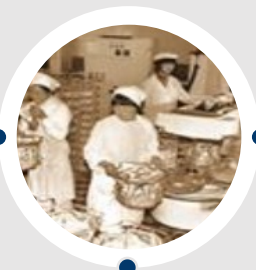
Монголд сүүний чиглэлийн үнээ байхгүй байна

САЛБАРЫН ТҮҮХЭН ХӨГЖИЛ

Уламжлал

Монголчууд мянга мянган жилийн уламжлалт
цагаан идээний соёлтой ард түмэн

Шинэчлэл

1941

Боловсруулах
үйлдвэрүүдийн
хөгжил эхэлсэн.

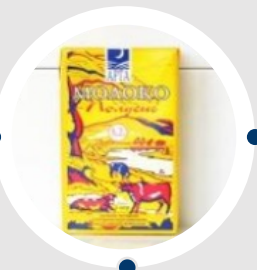
1958

Хоногт 30 тонн сүү
боловсруулах хүчин
чадалтай үйлдвэр
байгуулсан.

1980-90

Эрдэнэт хот, аймгийн
төвүүдэд сүүний цех
бүхий хүнсний
комбинатууд
байгуулагдсан.

1990-96

Импортын сүүн
бүтээгдэхүүнээр
хэрэглээгээ хангаж
байсан.

2010

Хөгжлийн шинэ үе:
150 -220 гаруй тн
хүртэлх хүчин чадал
бүхий боловсруулах
үйлдвэрүүд бий
болсон.

Төв суурин газрын хүнсний, сүүний хангамж дутагдалтай

НЭМҮҮ ӨРТГИЙН СҮЛЖЭЭ

ШИНГЭН СҮҮ НИЙЛҮҮЛЭЛТ

- Улирлын хэлбэлзэл
- Фермийн хөгжил сүл
- Чанарын тогтолцоо

ТЭЭВЭР, ЛОЖИСТИК

- Сүү хөргөлтийн цэгийн хөгжил сүл
- Тээвэрт тэсвэргүй, гологдол хаягдал их
- Анхан шатны боловсруулах үйлдвэр

ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

- Потенциал
- Зардал, эрсдэл өндөр /түүхий эд/
- Хатаамал сүүний үйлдвэр
- /экспортын шинэ боломж/

ТҮГЭЭЛТ

ХУДАЛДАА /ХАРИЛЦАГЧ/

ХЭРЭГЛЭГЧ

- Хэрэглээ бага

/Монгол хүний жилийн дундаж хэрэглээ 50-60кг байгаа нь НҮБ-ХХААБ-ын зөвлөмж 180 кг-с 3 дахин бага байна/

Түүхий эдийн тогтворгүй байдал, хэрэглээ сүл

ОДООГИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДАЛ

54%

Хангамжийн түвшин

96,000

Саалийн үнээ

~2000л

1 үнээнээс авах сааль /жил/

2600

Эрчимжсэн аж ахуй эрхлэгч
өрх

ДЭМБ-ийн зөвлөмж хэмжээ 180кг

50-60кг

Хүн амын дундаж хэрэглээ жилээр

~8000тн

Хуурай сүүний импорт

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН
ТАМГЫН ГАЗАР

МОНГОЛ УЛСЫН
ХҮНСНИЙ
ХУВЬСГАЛ

**ХҮНСНИЙ
ХУВЬСГАЛ**

Хүнс хуураа бол хүнс хуураа – Хүнс хуураа бол хүнс хуураа

ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ,
ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

ТҮҮХЭН ШИЙДВЭР

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ухнаагийн Хүрэлсүх ирэх таван жилд гол нэрийн 19 нэр төрлийн хүнсний бүтээгдэхүүнээр дотоодын хэрэгцээгээ бүрэн хангах зорилгоор **2022 оны тавдугаар сарын 13-ны өдөр** “Хүнсний хангамж, аюулгүй байдал” үндэсний хөдөлгөөнийг орон даяар өрнүүлэх санаачилга гаргав.

19

нэр төрлийн
бүтээгдэхүүнээр

5

жилийн
хугацаанд

100%

дотоодын хэрэгцээгээ
бүрэн хангах

хүнс

Экспортлогч

улс болох

2023 ОНЫ 3 ДУГААР САРД “ХҮНСНИЙ ХУВЬСГАЛ” БОДЛОГЫГ ДЭМЖИЖ “ЦАГААН ХУВЬСГАЛ” САНААЧЛАГЫГ ДЭВШҮҮЛСЭН.

1. Сүүний бодлогын зөвлөл
2. Нэмүү өртгийн сүлжээний стратеги
3. Эрчимжсэн жишиг ферм хөгжүүлэх
4. Анхан шатны боловсруулах үйлдвэрт татварын хөнгөлөлт
5. Сүүний татаасын хугацааг нэмэгдүүлэх
6. Сүүний үнээний импортыг нэмэгдүүлэх
7. “Хүүхдийн сүү” хөтөлбөр хэрэгжүүлэх
8. Анхан шатны цэгт чанар, лабораторийн чадавхийг нэмэгдүүлэх, эрүүл ахуйн стандарт нэвтрүүлэх

ХҮНСНИЙ ХУВЬСГАЛЫГ ТАНИУЛЖ, ОЛОН ТАЛУУД ХАМТРАН АЖИЛЛАЖ БАЙНА

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨХИЙЛӨГЧИЙН
ТАМГЫН ГАЗАР

ХҮНСНИЙ
ХУВЬСГАЛ

Хөгс эрүүл бол хүнс эрүүл – Хүнс эрүүл бол хүн эрүүл.

ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ,
ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

- Цагаан хувьсгалыг “Сүүний салбарыг хөгжүүлэх үндэсний зөвлөл” ТББ манлайлан ажиллахаар болов.
- Оролцогч талуудын хамтын ажиллагааг бэхжүүлнэ.
- Шинэ стратеги боловсруулах, судалгааны ажил эхлүүлэв.

ХХААХҮЯамтай хамтарсан
арга хэмжээ, уулзалтууд

Сүүний аж, ахуй эрхлэгчдийн
улсын зөвлөгөөн

Хүнсний хувьсгалын ажлын
хэсэг, багийн уулзалтууд

ОУ-ын байгууллагууд,
банкуудтай уулзалтууд

ТӨР ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

Сүүний фермер, малчид, газар тариалан эрхлэгчдэд хүртээмжтэй бодлого, хөрөнгө оруулалт, мэргэжлийн чанарын стандартыг хүргэх хамтарсан санаачилгыг эхлүүлж байна

ХАМТЫН ҮНЭ ЦЭН БҮТЭЭХ

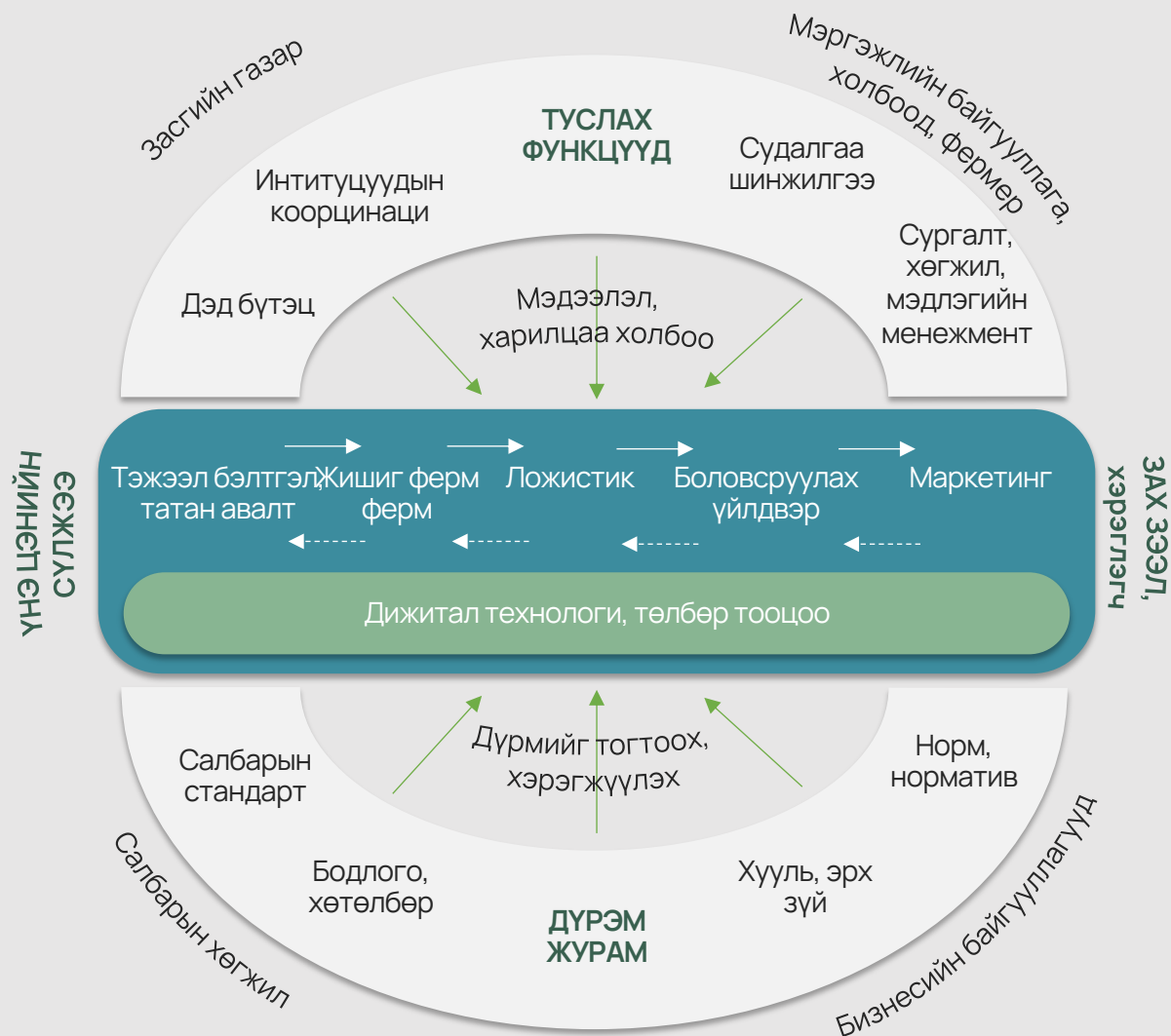
СҮҮНИЙ ЗӨВЛӨЛ МАНЛАЙЛАН АЖИЛЛАНА

Улс, нийслэл, аймаг, сумын эрчимжсэн мал аж ахуйг хөгжүүлэх, дэмжих талаар төрөөс дэвшүүлж буй

- “Төрөөс мал аж ахуй эрхлэх талаар баримтлах бодлого”
- “Монгол мал” хөтөлбөр,

Засгийн газрын 2003 оны 160 дугаар тогтоолоор батласан

- “Эрчимжсэн мал аж ахуйн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр,
- Мах сүүний анхдугаар аян,
- Эрчимжсэн мал аж ахуйг дэмжих үндэсний хөтөлбөр, бодлого
- ЖДҮ дэмжих Үндэсний хөтөлбөр
- 2020-2024 оны Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр
- Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал 2030-Бүсчилсэн хөгжил
- Эрчимжсэн мал аж ахуйн хөгжлийг дэмжих үндэсний хөтөлбөр
- Хөгжлийн түүчээ төв аймаг 2024-сүүний кластер хөгжүүлэх бүс нутгийг баталсан

- Мэргэжлийн холбоод
- Хөдөө аж ахуйн Дээд сургууль
- Механик Инженерийн сургууль
- Хэмжих хэрэгслийн компани
- МҮҮНХолбоо

- Үнээ экспортлогч
- Барилга угсралт
- Тоног төхөөрөмж нийлүүлэгч
- Банк санхүүгийн байгууллага
- Даатгагч
- Боловсруулах үйлдвэр
- Мэдээлэл технологи, системийн шийдэл
- Санхүүгийн зөвлөх үйлчилгээ

Сүүний урамшуулал

Татаас

Одоогийн байдлаар

11 сарын 1-ээс 3 сарын 31

500 төгрөг

/ЗГ тогтоол 2020 оны 9 сарын 30
өдрийн 130 дугаар тогтоол/

**9 сарын 1-ээс 5 сарын 31
1000 төг болгох**

Татаасын хэмжээ, тэрбум төг

Сүүний татаасыг нэмэгдүүлсэнээр сүүний нийлүүлэлт 40% өсөх боломжтой
Импортын хуурай сүүний худалдан авалт буурна

ОРЧИН ҮЕИЙН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГОД НИЙЦСЭН СҮҮНИЙ ЖИШИГ ФЕРМ

МОНГОЛ УЛСЫН СҮҮНИЙ ХАНГАН НИЙЛҮҮЛЭЛТ

/сая литр/

Дулааны улиралд 70% | Сэрүүний улиралд 30%

ДУНД ХУГАЦААНЫ ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ

ХҮНСНИЙ ХАНГАМЖ,
АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ
ХАНГАХ

ХАА-Н
БҮТЭЭГДЭХҮҮН
ЭКСПОРТЛОХ

Дотоодын хэрэгцээг бүрэн хангаж, импортыг орлох
бүтээгдэхүүний гарцыг нэмэгдүүлэх

Сүү

Өндөг

Ногоо

Жимс

Мах

Гурил

Төмс

Тос

Дунд хугацаанд импортыг орлоно

Урт хугацаанд экспортлоно

БАЯРЛАЛАА

